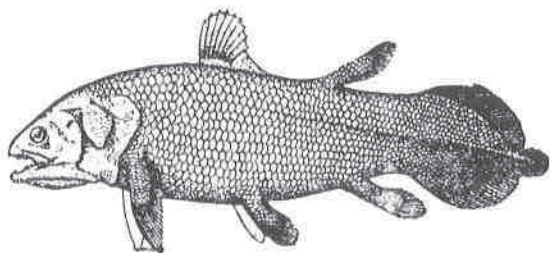

LATIMERIA — ŽIVI FOSIL

Godine 1938. ulovljena je u dubini od 80 m. u Indijskom oceanu na jugoistoku Afrike, nedaleko od grada East London čudnovata riba. Ona je bila metalno modre boje, dugačka 1 1/2 m a teška oko 58 kg s neobičnim oblikom peraja. Zbog neupućenosti ribara o važnosti ulova, a i pomanjkanje sredstava za konzerviranje, riba se brzo pokvarila, te je ostala sačuvana samo njena glava i koža. Poznati ihtiolog prof. J. B. L. Smith, koji je bio upozoren na rijetku ribu, odmah je uočio značenje tog nalaza. Točnijim proučavanjem ustanovio je da je ova riba preživjeli predstavnik Coelacantida, i

Latimerija

prozvao je u čast kustosa muzeja, gde Courtenay-Latimer u East Londonu, koja ga je obavijestila o tom rijetkom ulovu, Latimeria chalumnae (chalumnae zato jer je ulovljena na ušću rijeke Chalumnae). Do tada se vjerovalo da su ribe iz grupe Coelacantidae izumrle već krajem srednjeg odsječka zemljinog doba (u trijasu) prije otprilike 70 milijuna godina.

Decembra 1952. godine ulovljen je drugi primjerak ove vrste ribe ponovno na jugoistoku Afrike, sjeverozapadno od otoka Madagaskara, kod otočja Komori. Ovaj puta je prof. Smith bio pravovremeno obaviješten i avionom stigao iz Capetowna na mjesto ulova i našao ribu, zahvaljujući tamošnjem kapetanu, čitavu i dobro sačuvanu. Ulov ove ribe je za prof. Smitha kao i za nauku od vrlo velike vrijednosti.

U pradoba zemljine povijesti živjele su ribe iz skupine resoperka (Crossopterygii). Ova skupina riba je vrlo značajna po tome što predstavlja vezu s ribama dvodihalicama, a i po tome jer od njih potječu prvi kopneni kralježnjaci (pravodozemci). Građa ovih riba bila je primitivna, njihova kralježnica bila je samo djelomično okoštana. Peraje su bile produljene i poduprte koštanim kosturom (osi), a služile su im za potporu i pomicanje po dnu. Živjele su u slatkim vodama i pored škrga disale su i plućima, što im je bilo potrebno, da se mogu održati u tadanjim klimatskim uslovima. Prvobitne resoperke su krajem zemljinog pradoba i izumrle, pa su poznati samo fosilni ostaci.

Jedna postrana grana resoperke, t. j. Coelacantidae, je preživjela i početkom srednjeg odsječka zemljinog doba (krede). To je otprilike prije

190 milijuna godina, prešla iz slatke vode u more gdje se prilagodila novim uslovima života. Fosilni ostaci tih coelacantida su poznati iz morskih naslaga srednjeg zemljinog doba, dok u mlađim naslagama nisu nađeni, pa se do nedavno mislilo, da su one krajem tog doba izumrle. Međutim vijest da je ulovljena riba (Latimeria), koja pripada skupini Coelacantida, oborila je to mišljenje. Prema tome ova riba je zaista pravi živi fosil.

Već smo spomenuli da fosilni ostaci Coelacantida nisu nađeni u slojevima novijeg zemljinog doba, a to je vjerojatno zbog toga, što one žive u velikim dubinama mora, a iz tih slojeva poznati su vrlo rijetki nalazi kralježaka.

Nalaz ove ribe, odnosno detaljno proučavanje njene građe, svakako će mnogo pridonjeti nauci.

S. M.

ULOVLJENA JEGULJA U DRAVI

Nedavno je osječki ribar Đoko Kostić uhvatio u vršku jednu jegulju, dugačku jedan metar, a tešku 1.84 kg. Ovo je u nekoliko godina već drugi primjerak te ribe, ulovljen u ovdašnjem dijelu rijeke Drave. Lov jegulje u rijekama dunavskog sliva uopće je velika rijetkost, jer se jegulja na svojim putovanjima ne navraća u Dunav, i to zato, što uopće ne zalazi u Crno more, kako vele zbog plinova, koji se nalaze baš u slojevima, kojima jegulja putuje. Ako se ipak tu i tamo ulovi jegulja u kojoj rijeci dunavskog sliva, to je ona zalutala putem spojnih kanala iz jedne rijeke atlanskog riječnog sliva (Rajne, Majne) ili sjeveromorskog sliva (Labe, Odre). Poznato je da Nijemci, koji meso jegulje vrlo cijene, ovu direktno presađuju u svoje rijeke dunavskog sliva, pa se tako gdje koja odrasla riba »prošeće« i u donje zone Dunava — rh.

VIDRA ULOVLJENA U MREŽU

Osječki su ribari u veoma kratkom vremenu postigli i drugu neobičnu lovinu. Nakon ulovljene jegulje pronašao je u noći 8. listopada ribar Franjo Etner u svojoj vrški u Dravi vidru tešku nekih 12 kg, s veoma lijepim krznom. Ta je vidra vjerojatno gonila ribu. Taj lijep primjerak vidre bio je izložen u izlogu jedne sportske radnje, te su tako građani imali prilike gledati životinju, koju mnogi od njih još nisu vidjeli. — rh.

ZADRUGARI IZ ŠASA ULOVILI VEĆE KOLIČINE CIPALA

Prokopavanjem kanala koje veže Šasi i rijeku Bojanu, stvorena je veća cirkulacija i strujanje vode u ovom kanalu i povećano riblje bogatstvo u Šaskom jezeru. Ribarska zadruga iz Šasa ulovila je samo u jednom zahvatu 3.000 kg cipala. Ribu su prodali za izvoz.